

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1427/2015
10.03.2016. година
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Миломира Николића, председника већа, Слађане Накић-Момировић и Марине Говедарица, чланова већа, у парници тужиоца Б.Д. из С., кога заступа М.Т., адвокат из С. против тужене Републике Србије, Министарства правде и државне управе из Београда, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Суботици, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3364/14 од 09.04.2015. године, у седници већа одржаној дана 10.03.2016. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДЕЛИМИЧНО СЕ УСВАЈА ревизија тужиоца, **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 3364/14 од 09.04.2015. године и **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Република Србија, Министарство правде да поред досуђеног износа исплати тужиоцу Б.Д. из С. на име накнаде нематеријалне штете износ од 300.000,00 динара, са законском затезном каматом на наведени износ од 02.07.2014. године па до исплате као и трошкове парничног поступка у износу од 138.179,00 динара са законском затезном каматом од правноснажности пресуде до исплате, а све у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

У преосталом делу ревизија тужиоца Б.Д. из С. изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 3364/14 од 09.04.2015. године **СЕ ОДБИЈА** као неоснована.

Образложење

Пресудом Основног суда у Суботици П 1548/2013 од 02.07.2014. године усвојен је у целини тужбени захтев и обавезана тужена да исплати тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете износ од 5.110.000,00 динара са законском затезном каматом од дана доношења пресуде па до исплате и трошкове поступка у износу од 112.679,00 динара са каматом од правноснажности пресуде па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 3364/14 од 09.04.2015. године жалба туженог је делимично усвојена и првостепена пресуда преиначена одбијањем тужбеног захтева за накнаду нематеријалне штете преко износа од 1.200.000,00 динара до досуђеног од 5.110.000,00 динара са законском

затезном каматом и у делу одлуке о трошковима поступка обавезивањем туженог да тужиоцу уместо износа од 112.679,00 динара исплати износ од 67.679,00 динара док је у преосталом делу жалба одбијена и првостепена пресуда у непреиначеном усвајајућем делу потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену ревизију је благовремено изјавио тужилац на основу члана 404. Закона о парничном поступку због погрешне примене материјалног права.

Према стању из списка тужба у овој парници је поднета 17.10.2013. године а другостепена одлука је донета 09.04.2015. године из чега произилази да је у овом спору у примени Закон о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 55/14). Према члану 403. став 2. тачка 2. наведеног закона ревизија је дозвољена ако је другостепени суд преиначио пресуду и одлучио о захтевима странака. Како је у овом случају ревизија тужиоца изјављена против другостепене одлуке у преиначеном делу потраживања, ревизија је дозвољена, према цитираним одредбама и нема законских услова ни потребе за испитивање њене дозвољености као посебне ревизије, изузетно дозвољене у смислу члана 404. Закона о парничном поступку.

Врховни касациони суд је испитао правилност побијане одлуке на основу члана 408. Закона о парничном поступку и налази да је ревизија делимично основана.

У спроведеном поступку нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је рођен .... године у Б.. Пресудом Окружног суда у Суботици К 57/1953 од 11.05.1953. године проглашен је кривим за кривично дело учествовања у непријатељској делатности против ФНРЈ из члана 109. Кривичног законика, јер је почетком јесени 1949. године у намери обарања државног и друштвеног уређења ФНРЈ ступио у везу са избегличком групом лица која су побегла из Југославије у Мађарску ради непријатељске делатности. Осуђен је на казну строгог затвора у трајању од две године у коју казну му је урачунато време проведено у истражном затвору од 14.02.1953. године. Тужилац је лишен слободе 14.02.1953. године. Боравио је првобитно у затвору у Суботици затим Пожаревцу у лошим условима, скученом простору са неадекватном исхраном уз целодневни рад на вађењу шљунка. Био је изложен вређању и понижавању. По изласку из затвора 14.02.1955. године био је праћен од стране припадника Удбе, позиван на разговоре и није могао да се запосли до 1964. године. Решењем Вишег суда у Суботици Рех 170/12 од 25.04.2013. године поништена је пресуда Окружног суда у Суботици К 57/1953 од 11.05.1953. године од дана доношења као и њене правне последице заједно са другостепеном потврђујућом пресудом Врховног суда АП Војводине Кж 378/1953 од 11.06.1953. године.

Побијаном одлуком одбијен је тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете преко износа од 1.200.000,00 динара са каматом. По оцени Врховног касационог суда побијана одлука у преиначеном, одбијајућем делу

тужбеног захтева за износ од 300.000,00 динара са каматом је заснована на погрешној примени материјалног права. У преосталом делу наводи ревизије о погрешној примени материјалног права нису основани.

Према члану 26. став 3. Закона о рехабилитацији („Службени гласник РС“ број 92/2011) рехабилитовано лице има право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе у складу са законом којим се уређују облигациони односи. Тужилац је у нехуманим условима провео две године у затвору. Имао је 21 годину када је лишен слободе и по изласку из затвора годинама је био изложен неадекватном третману власти и околине због неоправдане кривичне осуде. Оцењујући утврђене околности конкретног случаја Врховни касациони суд налази да досуђени износ накнаде нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободе од 1.200.000,00 динара није адекватан значају повређеног добра тужиоца и циљу коме накнада служи. Стога је побијана одлука делимично преиначена и применом члана 200. Закона о облигационим односима поред досуђеног износа тужени је обавезан да исплати тужиоцу додатни износ од 300.000,00 динара. Укупно досуђени износ од 1.500.000,00 динара представља правичну накнаду и сатисфакцију за претрпљене душевне патње тужиоца. Тужиоцу је досуђена и камата на додатни износ на основу члана 277. Закона о облигационим односима.

Тражени већи износ на име накнаде нематеријалне штете због неоснованог лишења слободе превазилази критеријуме правичне накнаде и Врховни касациони суд је ревизију у преосталом одбијајућем делу потраживања по овом основу одбио као неосновану, водећи рачуна о значају повређеног добра, циљу коме служи та накнада и да накнадом не треба да се погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом.

Услед делимичног преиначења другостепене одлуке на основу члана 165. став 2., 153. и 154. Закона о парничном поступку одлучено је о трошковима парничног поступка у целини сразмерно успеху странака у парници и постављеном захтеву тужиоца (састав тужбе, једног поднеска и ревизије, заступања на три рочишта од стране адвоката и трошкови вештачења).

Са изнетих разлога одлучено је као у изреци пресуде у ставу првом на основу члана 416. став 1. Закона о парничном поступку и ставу другом изреке применом члана 414. став 1. истог закона.

**Председник већа-судија
Миломир Николић, с.р.**